

Jaroslav Šálka, Zuzana Sarvašová: Governance v lesníctve

Vydalo Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen v roku 2009, 262 strán, náklad 100 ks.

Cieľom publikácie *Governance v lesníctve* a seminára, ktorý sa na danú tému uskutočnil na pôde Národného lesníckeho centra bolo stanoviť teoretické východiská projektu APVV: Integrácia rozvojových, inovačných a environmentálnych politík pre lesníctvo (ďalej len „IPOLES“). Na vypracovanie príspevkov sa podieľali odborníci z oblasti lesníctva – Národného lesníckeho centra, Technickej univerzity vo Zvolene a odborníci z oblasti verejnej politiky.

Publikáciu môžeme rozdeliť do dvoch koncepcíne na seba naväzujúcich častí. Účelom prvej časti je predstaviť projekt IPOLES, predmet výskumu, ciele, metodológiu, bližšie popísané aktivity, ktoré sú v rámci výskumu na projekte v dobe od júna 2008 do konca roku 2010 riešené, ďalej väzby na iné projekty, teoretické východiská v podobe pojmu governance a dôvody, prečo sa publikácia týmto odborným pojmom zaoberá. Druhá časť rozoberá samotný pojem governance z rôznych pohľadov, vždy aplikujúc ho na tému súvisiacu s lesným hospodárstvom. V prvom rade bolo potrebné objasniť samotný pojem, a to bez väzieb na lesné hospodárstvo, čoho sa ujali odborníčky na verejnú politiku.

V rámci tejto časti sa objavili polemiky medzi riešiteľmi a autormi príspevkov s prístupom k odbornému pojmu governance. Governance vychádza z teórie verejnej politiky v anglicky hovoriacich krajinách, kde tento pojem označuje spôsob riadenia verejnej politiky štátu, kde je hlavným činiteľom otázka interakcií medzi jednotlivými úrovňami štátnej správy – organizáciami, zamestnancami, samotnými politikami. V poslednej dobe, s propagáciou participácie verejnosti na rozhodovacom procese, sa aj do pojmu governance preniesol význam tohto prístupu. Tento spočíva v tom, že na riadení sa podieľajú aj skupiny tretieho sektora – mimovládne organizácie a súkromný sektor. Publikácia operuje s názormi zahraničných odborníkov na danú tému – napr. Paul Hirst, James March, Johana Olsen. Spoločným menovateľom všetkým prístupov je, že ide o spôsob riadenia a interakcie medzi jednotlivými

vými aktérmi, ktorí sa podieľajú istým spôsobom na výstupoch verejnej politiky.

Na návrh autorov sa v celej publikácii racionálne používa jeho anglický ekvivalent a nie slovenský preklad – správa, vláda či riadenie. Prekladom totiž môže dôjsť k určitej zámene pojmu a k odborným nedorozumeniam.

Po uverejnení publikácie sa stal pojem governance predmetom skúmania aj v lingvistiky, kde sa v článku v časopise Slovenská reč objavil článok kriticky hodnotiaci obsah pojmu. Autorka polemizuje o tom, že governance je nielen cudzie slovo a v slovenskej literatúre by sa mal objaviť skôr jeho slovenský ekvivalent alebo príbuzný preklad, ale aj o tom, že autori publikácie Governance v lesníctve ho nesprávne používajú. V závere ponúka tri východiská – slovenský preklad „spravovanie“, ponechanie anglického originálu alebo jeho slovenskú podobu governancia. Z racionálnych dôvodov je však vhodné používať pojem governance, pretože na jednej strane slovenský preklad nevystihuje jeho plnú výpovednú hodnotu a na strane druhej je governancia ako slovenský ekvivalent slovo nezaužívané a mohlo by viesť k ďalším nedorozumeniam.

V druhej časti sa publikácia venuje nasledovným témam:

Regionálny governance a lesníctvo

(M. Kovalčík, E. Loučanová, Z. Sarvašová, A. Zaušková)

Autori kapitoly rozumejú pod pojmom regionálny governance výkon socio-ekonomických a administratívnych právomocí a uplatňovanie politík v správe verejných záležitostí na regionálnych úrovniach prostredníctvom rôznych postupov, procesov, inštitúcií a mechanizmov. Čo sa týka regionálneho governance a jeho významu existujú dva tábory. Jedni sú toho názoru, že governance nemá väčší význam z hľadiska hľadania nových riešení a viacmenej spôsobuje zmätok, pretože vnucuje niečo nové, ale naďalej nachádza už známe veci. Druhý tábor považuje governance za užitočný a potrebný pre nové formy riadenia spoločnosti. Regionálny governance podľa autorov znamená okrem iného aj vytváranie prostredia, ktoré umožňuje všetkým subjektom v určitom území koordinovane sa podie-

ľať na regionálnom rozvoji v širokom zmysle slova. V súvislosti s decentralizáciou a dekoncentraciou verejnej správy získava regionálny governance na význame aj v SR.

Governance v modernom štáte

(K. Decsi)

Autor sa vo svojom príspevku snaží vysvetliť pojem moderný štát. Tiež sa zaoberá pojmom governance, na ktorý je možné pozeráť sa z viacerých uhlov pohľadu. Governance znamená zmenu formy v organizáciách a interné organizačné zmeny vo (verejnej) správe, v spolkoch, v podnikoch, na trhoch a v regiónoch ale aj zmenu mocenských prvkov v modernom štáte. Štát, ktorý sa vyvinul v rámci spoločenskej reorganizácie má na presadenie si svojich záväzných nariadení inštitúcie, ktoré sú zodpovedné za implementáciu politických rozhodnutí v štáte. Lesnícka politika je dominovaná štátom.

Governance v Európskej únii a lesníctvo

(E. Malíková)

V kapitole *Governance v EÚ* nám autorka predstavuje vládnutie alebo spravovanie na európskej úrovni. Veľmi jasne pomenúva komplexnosť rozhodnutí, ktoré sa týkajú európskej úrovne vo vzťahu Slovenskej republiky k Európskej únii. Na základnú teóriu nadväzuje príspevok M. Moravčíka: **Governance v EÚ a lesníctvo: Inštitucionálne a politické nástroje lesníctva v Európskej únii.** Prepojenie na predchádzajúci príspevok je potláčané, ale významne zviazané k cieľovej otázke projektu: koordinácia rôznych sektorových politík v súvislosti s lesníctvom. Medzisektorovosť, konfliktosť medzisektorálnych tém ostáva v jeho pojednaní vynechaná. Otázky, ktoré by bolo potrebné položiť súvisia s lepším premostením európskych politík so slovenskými a problémom ostáva pozícia slovenského lesníctva v európskych rozhodovacích procesoch

Globálny governance a lesníctvo

(Z. Dobšínská, M. Černota)

Autori porovnávajú teórie globálneho governance a lesníctva. Na základe teórie governance boli vyčlenené tri formy globálneho governance, ktoré by sa dali aplikovať na procesy prebiehajúce v lesníctve. Ide o prvý takýto počin vo výskume slovenskej lesníckej politiky. Je to výzva do budúcnosti pre výskum v lesníckej politike.

Inovačný governance a lesníctvo

(A. Zaušková, E. Loučanová, Z. Sarvašová, L. Fodrek)

V tejto kapitole autori determinujú inovačný governance ako interaktívny proces, ktorý zahŕňa rôzne formy partnerstva, spolupráce, konkurencie a vyjednávania s cieľom vytvoriť prostredie pre takéto aktivity. Inovačný governance preto predstavuje nový model inštitucionálneho usporiadania a realizovania spolupráce na implementáciu Národného inovačného systému. Z pohľadu lesného hospodárstva je však potrebné vziať do úvahy aj regionálne a sektorálne inovačné systémy.

Governance a štátna správa lesného hospodárstva

(J. Dóczy, J. Šálka)

Autori sa zamýšľajú nad tým, ako vidieť špecializovanú štátnu správu lesného hospodárstva vo svetle teoretických konceptov a teoreticko-reformného vývoja nazerania na štátnu správu. Opísané teórie sú ďalej konfrontované s vývojom štátnej správy lesného hospodárstva a s určením jej stavu a pozície.

Corporate governance v lesníctve

(R. Šulek)

Autor sa vo svojom príspevku zaoberá prístupom governance v podniku. Ciele podniku nie sú úzko definované na trh a ekonomické ukazovatele. Corporate governance vidí podniky aj ako aktérov politického procesu, účastníkov sietí a adresátov verejnej politiky, ktoré ale majú zodpovednosť voči spoločnosti.

Lesnícky governance a IPOLES

(J. Šálka)

V príspevku *Lesnícky governance a IPOLES* sa autor snaží na základe teoretického rámca governance vypracovať syntézu publikácie s cieľom definovať „lesnícky governance“ a požadovať výskumné otázky pre projekt IPOLES.

Ide o praktickú štúdiu, z ktorej vyplývajú dva dôležité výstupy. Prvým výstupom je zdokumentovanie komplexnosti lesníckej politiky s využitím teórie governance a potvrdenie nutnosti výskumu v lesníckej politike. Tým druhým je definovanie výskumných otázok pre projekt IPOLES. Aj preto je možné hodnotiť zostavenie tejto publikácie kladne

a možno dúfať, že jej poznatky využijú odborníci z oblasti lesníctva a taktiež odborníci z oblasti verejnej politiky.

Jana LÁSKOVÁ, Zuzana KOLLÁRIKOVÁ
Národné lesnícke centrum
– Lesnícky výskumný ústav Zvolen
T. G. Masaryka 22
SK – 960 92 Zvolen